

Marias liv: De tre vise menns tilbedelse

Denne artikkelen mediterer
over de tre vise menns besøk
hos Jesusbarnet i Betlehem.

10.02.2014

Etter at Jesus var fremstilt i templet
vendte Den hellige familie tilbake til
Betlehem. I Marias og Josefs ører
gjenlød stadig den gamle Simeons
ord. Madonnaen mintes vitnesbyrde
ne fra noen av profetene, som når de
talte om Messias, hennes sønn,

bekreftet at han ikke bare skulle være Israels konge, men skulle hylles av alle jordens folkeslag.

Med spesiell veltalenhet hadde Jesaja forkynt: *Folkeslag skal vandre til dit lys, og konger til den glans som er gått opp over deg. Løft dine øyne og se deg omkring! De samler seg alle sammen, de kommer til deg (...) Et mylder av kameler skal dekke deg, Midians og Efas kamelføll. Alle sammen skal de komme fra Sjeba. Gull og virak skal de føre til deg, og Herrens pris skal de forkynne (Jes 60,3-6).*

I mellomtiden gikk alt helt normalt for seg. Det skjedde ikke noe som kunne tyde på noe uvanlig. Helt til det en dag skjedde noe ytterst uvanlig.

Da Jesus var født i Betlehem i Judea, i Kong Herodes dager, kom noen stjernetydere fra landene i øst til Jerusalem. De spurte: "Hvor er den

*jødernes konge som nettopp er født?
For vi har sett hans stjerne i Østen, og
er kommet for å hylle ham .” (Mt
2,1-2) Den hellige Matteus la til at da
dette kom kong Herodes for øre, ble
han meget urolig, og hele Jerusalem
med ham. (Mt 2,3)*

Vi vet svært lite om disse personene.
Likevel gir evangeliets ord noen
opplysninger. Det dreide seg om
reisende som stammet fra orienten,
der de hadde sett en så sterkt lysende
stjerne at det hadde fått dem til å
forlate sine hjem og begi seg ut på en
reise for å søke jødernes konge. Alt
det andre – deres antall, deres
hjemland, den lysende stjernens
egenart, veien de hadde valgt – er
intet annet enn antagelser, mer eller
mindre velbegrunnede.

Vestlig tradisjon beretter om tre
konger, som den til og med navngir:
Kaspar, Melkior og Baltasar; andre
kristne tradisjoner øker antallet til

sju eller til og med tolv. Det faktum at de skulle komme fra Østen leder tanken hen til fjerne trakter bortenfor Jordan; den syrisk-arabiske ørkenen, Mesopotamia, Persia. Som begrunnelse for en persisk opprinnelse har man en episode som er historisk belagt. Da den persiske kongen Khusrov II invaderte Palestina i begynnelsen av det sjuende århundre, ødela han en rekke basilikaer, som den kristne fromhet hadde bygd til minne om Frelseren, med ett unntak: Fødselskirken i Betlehem. Og dette av en enkelt årsak: I inngangspartiet var det avbildet noen personer som var kledd i persiske klær, mens de hyllet Jesus som satt på sin mors fang.

Ordet magier, som de har blitt kalt i evangeliet, har ikke noe å gjøre med det som i dag går under dette navnet. De var ikke personer som henga seg til trolldomskunster, men kultiverte menn som trolig tilhørte en

prestegruppe som studerte fenomener på himmelen, disipler av Zarathustra, som allerede var nevnt hos mange forfattere i det klassiske Grekenland. På den andre side er det et akseptert faktum at israelernes messianske forventninger var kjent i Romerrikets østre regioner og også i Roma. Det er altså ikke rart at noen lærde som tilhørte magiernes gruppe hadde lagt merke til en uvanlig lysende stjerne og hadde tolket den – opplyst i sitt indre av Gud – som et tegn på den forventede jødernes konges fødsel.

Selv om menneskenes fromhet forbinder Jesu fødsel og de vise menns ankomst til Palestina som noe nesten samtidig, vet man ikke med sikkerhet tidspunktet da dette møtet fant sted. Vi vet derimot at Herodes, som følte seg truet, *spurte dem nøye ut om tiden da stjernen hadde vist seg* (Mt 2,7). Senere spurte han de skriftlærde om stedet der Messias

skulle bli født, og de skriftlærde svarte med å sitere profeten Mika: *”Og du Betlehem i Juda land, du er langt fra den ringeste blant Judas fyrster; for fra deg skal det utgå en høvding, en hyrde for mitt folk Israel.”* (Mt 2,6) Ved å bruke list, sendte Herodes stjernetyderne til Betlehem: *”Gå av sted og forhør dere nøye om barnet, og så snart dere har funnet det, send meg bud, slik at også jeg kan komme og hylle det.”* (Mt 2,8) Hans hensikt var noe helt annet, fordi han snart skulle komme til å drepe alle guttebarn som var yngre enn to år i den landsbyen og dens omgivelser for slik å være sikker på at den som kunne komme og ta fra ham tronen var død, ifølge hans feilaktige bedømmelse. Av disse opplysningene kan man trekke den slutning at stjernetydernes ankomst skjedde en viss tid etter Jesu fødsel, kanskje ett eller et og et halvt år senere.

Da stjernetyderne hadde fått disse opplysningene bega de seg i all hast til Betlehem, fylt av glede da de så stjernen komme tilbake, den hadde på mystisk vis forsvunnet i Jerusalem. Denne eiendommelige hendelsen viser at stjernen som ledet dem ikke var et naturfenomen – en komet, en kollisjon av stjerner osv, – som man ofte har prøvd å bevise – men et overnaturlig tegn som Gud har gitt noen utvalgte mennesker, og bare til dem.

Straks de var kommet ut av Jerusalem – fortsetter den hellige Matteus, *gikk stjernen som de hadde sett i Østen foran dem, inntil den stanset like over stedet hvor barnet var (...) Og de trådte inn i huset og fikk se barnet og dets mor Maria, og de falt på kne og hyllet ham. Derpå åpnet de for sine skatter og bar frem gaver til ham, gull og røkelse og myrra. (Mt 2, 9-11)*

Marias og Josefs hjerter må ha vært fylt av glede og takknemlighet. Glede for at profetenes forkynnelser om Jesus begynte å gå i oppfyllelse; takknemlighet fordi gavene fra noen sjenerøse mennesker – forgjengere i troen på de kristne som skulle komme fra hedningene – formodentlig lindret den besværlige økonomiske situasjonen. Josef og Maria kunne ikke gjengjelde deres gavmildhet. Men mennene kom til å se seg belønnet nok av Jesu blikk og smil, som på nytt opplyste deres sjeler, og av de vennlige takkeordene fra Maria, hans mor.

L. A. Loarte